

JAKIE PODWÓRKO PRZY HALLERA?

Załączniki do raportu z konsultacji społecznych dotyczących urządzenia podwórka przy alei Hallera i ulicach: Księgowej i Słonecznikowej

ZAŁĄCZNIK nr 1 – OPINIE ODWIEDZAJĄCYCH PUNKT KONSULTACYJNY NA PODWÓRZU

Opinie Mieszkanek i Mieszkańców podwórza oraz najbliższej okolicy zebrane podczas spotkania na konsultowanym podwórku, 1.10.2020 r. w godzinach 9:00-11:00 (1) oraz 16:00-18:00 (2).

Lp.	Opinie
1	• Chcemy mieć gdzie usiąść na podwórku. • Ławeczki • Potrzebne jest miejsce na powieszenie prania, nie mamy strychu. • Konieczne jest miejsce na samochody (parking). • Wymagamy, by był porządek na podwórku (latające śmieci i resztki jedzenia). • Pilnie potrzebne jest oświetlenie podwórka, ponieważ często dochodzi do kradzieży. • Ławeczki i huśtawki powinny być daleko od okien (często będzie głośno). • Nie jest potrzebny plac zabaw. • Występuje problem z pielęgnacją trawy (w sezonie 2020 była koszona tylko 2 razy). • Problem z odwodnieniem podwórka (kałuże, stojąca woda) • Jest problem z dbaniem o zieleń – przycinanie krzewów, drzew. • Problem z bezpieczeństwem: występują kradzieże. • Problem ze śmietnikami, jeden duży nie wystarczy, lepszych będzie kilka mniejszych. • Brak miejsca dla dzieci • Potrzebne dwa spawalnice dla samochodów – stworzą bezpieczną przestrzeń kreatywną dla dzieci. • Chcemy mieć czysto. • Chcemy i potrzebujemy budki na rowery i garaż. • Konieczne jest oświetlenie ze względu na dewastacje. • Dla urozmaicenia zieleni proponujemy nasadzenia róż.
2	• Dobrą inicjatywą mogłyby być ogrody deszczowe. • Chcemy stworzyć hotele dla owadów. • Chcielibyśmy mieć możliwość dzierżawy podwórka □ szlaban. • Lepiej uporządkować zieleń, a nie wycinać, zwłaszcza wysoką.

- Zamiast urządzeń sportowych - huśtawka.
- Koniecznie do poprawy jest odprowadzanie wody z podwórka, pilnie potrzebne jest dobre udrożnienie.
- Nie ma miejsca dla dzieci.
- Pilna wizualna poprawa otoczenia, na podwórku jest "szaro i buro".
- Parking jest bardzo istotny, wokół jest problem z pozostawieniem auta.
- Ciekawym pomysłem są budki dla ptaków i kotów.

ZAŁĄCZNIK nr 2 – NADESŁANE OPINIE DZIECI I MŁODZIEŻY

E-formularz Młodego Mieszkańca był otwarty od 21 września do 11 października 2020 r., dostępny na stronie

www.wroclaw.pl/rozmawia/jakie-podworko-przy-hallera.

Młodszym mieszkańcom w e-formularzu zadano pytania:

1. Co myślisz o podwórku?
2. Co czujesz, kiedy tu wchodzisz?
3. Co powinno tu powstać?
4. Czego brakuje na tym podwórku?
5. Co dzieci mogłyby tu urządzić dla siebie?
6. Co myślisz o ruchu samochodowym i parkowaniu na podwórku?
7. Co myślisz o oświetleniu i o śmietnikach?

Lp.	Opinia
1	1. jest mało zieleni i mało miejsc, gdzie można pograć w piłkę, np. w koszykówkę 2. – 3. – 4. – 5. – 6. – 7. –
2	1. Że jest bardzo brzydkie 2. Wstyd i smutek 3. Miejsce dla mieszkańców, gdzie młodzież może wyjść się spotkać, usiąść na ławce, ale też ładna zieleń, której brakuje, nasadzenia drzew 4. Chodników, którymi można normalnie przejść, oświetlenia, bo wieczorami zwyczajnie boję się tu chodzić

	5. Gdyby był jakiś kawałek podwórka przeznaczony dla dzieci, a nie tylko na parking dla samochodów, dzieci mogły by tam się bawić, można by postawić np. jakąś niedużą ściankę wspinaczkową6. Całe podwórko jest zastawione samochodami, jest ich za dużo! Nie ma nic innego tam niż brud i samochody, przez samochody nie ma miejsca dla ludzi, którzy też chcieliby skorzystać z podwórka7. Jeden śmietnik jest ok (od Księgowej), ten od słonecznikowej to tragedia, bo go nie ma. Brakuje też zwykłych małych kubłów na śmieci. Śmieci walają się po całym podwórku! Oświetlenia nie ma żadnego.

ZAŁĄCZNIK nr 3 – NADESŁANE OPINIE DOROSŁYCH

E-formularz opinii był otwarty od 21 września do 11 października 2020 r., dostępny na stronie www.wroclaw.pl/rozmawia/jakie-podworko-przy-hallera.

Pytania zadane w formularzu opinii:

1. Jak, Twoim zdaniem, powinno wyglądać wnętrze podwórza przy alei Hallera?
2. Jakie funkcje powinno pełnić podwórko?
3. Jakich elementów brakuje Ci na podwórku?
4. Które elementy warto, Twoim zdaniem, zachować?
5. Jakie zmiany są, Twoim zdaniem, najważniejsze i co powinno zostać wykonane w pierwszej kolejności?

Lp.	Opinia
1	1. Koncepcja nr 1 jest najbardziej odpowiednia dla tego podwórka, pomijając ławki, ponieważ poprzednie zostały zdewastowane przez patologię mieszkań socjalnych. 2. Funkcjonalne dla mieszkańca. Porządne śmietniki, oświetlenie, miejsca parkingowe, chodniki, roślinność. 3. Przede wszystkim prostej drogi, a nie z pagórkami; oświetlenia, porządných miejsc parkingowych. 4. Roślinność, trzepak, miejsce na pranie 5. W pierwszej kolejności należy wyrównać podwórko nałożyć eko-kratę i kostkę brukową.
2	1. – 2. – 3. – 4. – 5. według mnie idealnym rozwiązaniem jest koncepcja nr 2. Zawiera wszystkie elementy, które powinny się tam znaleźć. Jest też skutecznym kompromisem między miejscami parkingowymi a bardzo ważną zielenią :)
3	1. Przede wszystkim wzdłuż wszystkich 5 -ciu bram (Hallera 125-135) powinien być położony porządny chodnik, parking na którym nie robią się kałuże po każdych opadach ,kilka lamp bo w nocy jest kompletna ciemność i dużo zieleni. Pierwsza koncepcja jest jak najbardziej trafiona prócz tych ławek .Podwórko jest zbyt małe by stały ławki zwłaszcza postawione na wprost

	okien. Wcześniej też były ławki ,ale po interwencjach Policji (hałas, przesiadywanie i spożywanie alkoholu) zostały zdemontowane. 2. W dzisiejszych czasach i w tej akurat okolicy tylko i wyłącznie parkingowe 3. Porządnej osłony śmietnikowej takiej otwartej ,w której nie powstanie noclegownia 4. Nie ma elementów ,które powinny zostać zachowane 5. Najważniejsze zmiany to zrobienie chodnika i pozbycie się wody ,bo po opadach nie da się przejść od auta do bramy !!!
4	1. Koncepcja nr 1 jest według mnie najbardziej odpowiednia. 2. Potrzeba wydzielonych miejsc parkingowych i zieleni 3. Wydzielonych obszarów zielonych, zabezpieczonych przed parkowaniem. Wydzielonych miejsc parkingowych 4. - 5. Utwardzenie nawierzchni, wydzielenie terenów zielonych i nasadzenia
5	1. Zadanie to powierzyłbym architektowi, który w konsultacji z mieszkańcami w oparciu o ich potrzeby dokonałby dobrego opracowania. Jak na razie we wszystkich opracowaniach zagospodarowania wnętrz blokowych, podwórek przydomowych zakłada się tylko zieleni i to dość dziwną: dąb kolumnowy, buk kolumnowy, rdest auberta - który raczej nie powinien być zakładany przy śmietniku, bo za kilka lat może ten śmietnik zadusić i zniszczyć. Wnętrze moim zdaniem powinno służyć przede wszystkim mieszkańcom. Ponieważ sam mieszkam we Wrocławiu mam komfort i mieszkania i przebywania wśród zieleni i komfort odpoczynku na terenie i komfort parkowania. Nie wiem ile, ale chyba jest na tym terenie około 50 mieszkań, zatem tych 16 zaparkuje a reszta na rowery. 2. - 3. - 4. - 5. -
6	1. Koncepcja nr 1 2. Koncepcja nr 1 3. Koncepcja nr 1 4. Koncepcja nr 1 5. Koncepcja nr 1

7	1. Przede wszystkim powinno wyglądać czysto i zadbane. Powinno sprawiać takie wrażenie, żeby "nie wypadło" tam śmiecić i rzucać śmieciami przez okno, czy oddawać mocz. Bardzo ważna jest równa droga, oświetlenie i porządne śmietniki. Przydałby się też mały plac zabaw, chociaż jedna dwie huśtawki oraz kilka ławek i miejsce do wieszania prania. 2. - Przede wszystkim powinno być przejezdne - możliwość zabawy dla dzieci plus ławki obok placu (co by ograniczyć przesiadywanie tam osób spożywających alkohol) - wizualne i oczyszczające powietrze – roślinność - dobrze by było, gdyby miało miejsce do wieszania prania 3. – ławek - huśtawki dla dzieci - latarni - porządnego, stabilnego śmietnika - równej drogi i chodnika, które odprowadzają wilgoć - zwykłych małych koszy na śmieci 4. - na pewno zieleni, w szczególności drzewa i krzewy (oczywiście oprócz roślin trujących jak barszcz sosnowskiego) - widoczną ceglana fasadę budynku 5. - najważniejsza jest poprawa stanu drogi, nawierzchni na taką, która będzie prosta, a jednocześnie będzie odprowadzać wodę - oświetlenie latarniami, konieczne po zmierzchu, bo teraz jest całkiem ciemno - zmiana miejsca śmietników oraz ich rodzaju - powinny być takie, z których nie można nic wyciągnąć, a jedynie wrzucać oraz żeby nie można było kontenerów przesuwających. - odsunięcie drogi od ściany budynku - dodanie więcej zieleni
8	1. Zaprojektowane w sposób zrównoważony by sprostać potrzebom mieszkańcom (miejsca parkingowe, wybrukowane dojście do bram, schludny i schowany śmietnik, wokół którego nie ma miejsca na pozostawienie "podrzucanych śmieci gabarytowych") nie zapominając o zieleni - im więcej, tym lepiej (głównie drzewa), nie trawniki. Proszę o pozostawienie drzew już rosnących, są super latem, spełniają swoją rolę, warto dosadzić nowe i zrobić porządek z krzewami. 2. Porządkowe - ścieżki dojścia, miejsca parkingowe, miejsce na śmietnik, rekreacyjne - zieleni (drzewa, krzewy, rośliny) i miejsce spotkań mieszkańców.

	3. Porządku, szczególnie przy śmietniku, śmieci są porozrzucane. Zieleni. Uporządkowanego parkingu. Wybrukowanych ścieżek. 4. Stare drzewa. 5. Śmietnik, zasadzenie nowych drzew, wybrukowanie ścieżek.
9	1. Powinna być równa nawierzchnia i wiele miejsc parkingowych. 2. Parkingu, miejsca do siedzenia w zieleni. 3. Równej nawierzchni, wyłożonej konkretnym materiałem. 4. Żadne 5. Wyrównanie i wyłożenie nawierzchni twardym materiałem
10	1. – 2. – 3. – 4. – 5. miejsca parkingowe
11	1. Koncepcja numer 1 jest najodpowiedniejsza. Dodatkowo powinno być więcej miejsc parkingowych. 2. Funkcja parkingowa. W okolicy jest Park Grabiszyński z infrastrukturą. 3. Przy bramach 125 i 127 była kiedyś studnia. W tym miejscu zawsze stoi woda. W tym miejscu trzeba zrobić bardzo dobre odwodnienie, żeby nie gromadziła się woda. Studnia została zasypana bodajże w latach 60-70. 4. Według mojej opinii jest to obojętne zważywszy na teraźniejszy wygląd. 5. Droga, miejsca parkingowe, odwodnienia.
12	1. powinno być zadbane, uporządkowane, czyste, równe, zielone. Powinno być tam dużo drzew. 2. Funkcje parkingu, funkcje dla mieszkańców taką jak plac zabaw, ławki, powinien też być wydzielony jakiś ładny śmietnik od storny Słonecznikowej. 3. Placu zabaw dla dzieci, nie musi być duży, ale można by postawić coś w tym stylu: www.meblobranie.pl/zjezdzalnia-do-ogrodka-fungoo-leon.html www.dombal.com.pl/drewno-w-ogrodzie/zabawki-ogrodowe/place-zabaw/zestawy-jungle-gym/drewniany-plac-zabaw-jungle-gym-casa.html

	4. Nowa wiatę śmietnikową, stare drzewa 5. Nawierzchnia, plac zabaw dla dzieci
13	1. Powinno być zielono 2. Powinno zachęcać do wspólnego spędzania czasu na zewnątrz i budować poczucie wspólnoty 3. Drzew i placu zabaw dla dzieci 4. – 5. –
14	1. Moim zdaniem na podwórku powinno być dużo zieleni tj. drzew, krzaki i trawy. Miejsc parkingowych powinno być między 15-20. Ważne, aby pod miejscami parkingowymi była Eko-krata, żeby woda mogła swobodnie wchłaniać się do ziemi. Dużym atutem było by zrobienie 2-3 ławek dla mieszkańców oraz oświetlenia podwórka. Aby podwórko było przyjazne dla mieszkańców kubły na śmieci należy postawić w odpowiednio przygotowanym do niego miejscu, najlepiej zadaszonym. 2. Oczekuję aby podwórko pełniło rolę rekreacyjno-użytkowe 3. Brakuje mi uporządkowanego sposobu parkowania, zieleni, ławek i oświetlenia. 4. Zachowałbym drzewa, które rosną na podwórku. 5. W pierwszej kolejności trzeba zrobić miejsca parkingowe, oświetlenie i postawić ławki.
15	1. projekt nr 2 2. Powinno być miejscem dla wszystkich mieszkańców, powinna być równa nawierzchnia, żeby można było zaparkować. Powinno być jakieś miejsce gdzie mieszkańcy mogą usiąść, jakiś "zakatek", fajne byłoby też jakieś miejsce dla dzieci, które też zamieszkują w pobliżu. 3. Brakuje oświetlenia, zadbanej zieleni, drzew, miejsca dla mieszkańców, np. ławek lub placu zabaw dla dzieci 4. śmietnik - wybudowany kilka lat temu 5. chodniki i oświetlenie
16	1. Najbardziej pasuje mi koncepcja nr 1 2. Dużo miejsc parkingowych i zieleni 3. Wyznaczonych miejsc parkingowych 4. Zieleń 5. Utwardzenie nawierzchni i zadbanie o nasadzenia
17	1. Moim zdaniem najlepsza jest koncepcja pierwsza. Powinno być dużo zieleni, ale zadbanej i nawierzchnia odporna na dewastację. 2. Powinno pełnić funkcję użytkowo - rekreacyjną, czyli dużo zieleni, ale też wystarczająca ilość miejsc dla samochodów. Jeśli będzie ich za mało, to i

tak ludzie będą je stawiać, tyle że dodatkowo na zieleni (niszcząc ją) lub pod ścianami budynku, utrudniając komunikację pieszą i kołową.

3. Brakuje mi winobluszczu, który był pierwotnie na elewacjach budynków, zaraz po ich wybudowaniu przed wojną; zachowały się jeszcze w pewnych miejscach elementy metalowych rusztowań. Powinny też być elementy ogrodów deszczowych - wyłapujących wody opadowe oraz domki dla owadów-zapylaczy. Może dałoby się też umieścić gdzieś budki dla nietoperzy?
4. Warto zachować największy z krzewów bzu.
5. Najważniejsze jest, aby wreszcie pozbyć się błota.

ZAŁĄCZNIK nr 4 – Informacje dotyczące konsultacji dzieci i młodzieży

Wprowadzenie

Poniżej znajdują się informacje dotyczące odpowiedzi młodych mieszkańców oraz rysunkowe projekty podwórka. Promocja konsultacji dla dzieci i młodzieży odbywała się poprzez:

- stronę internetową (www.wroclaw.pl/rozmawia);
- stronę internetową Miasta Wrocław: www.wroclaw.pl (aktualności);
- plakaty dotyczące konsultacji, rozwieszone w okolicy;
- ulotki;
- maile do okolicznych placówek edukacyjnych.

Nawiązano współpracę ze Szkołą Podstawową nr 109 przy ul. Inżynierskiej. Wśród uczniów przeprowadzono ankietę dotyczącą szerszego zapotrzebowania na urządzenia sportowe oraz place zabaw w okolicy podwórka. Na podstawie zebranych informacji przedstawiono wnioski dotyczące najważniejszych dla młodych ludzi miejsc rekreacji oraz potrzeb w zakresie powstania nowych urządzeń służących zabawie i uprawianiu sportu na podwórku.

Przebieg konsultacji

Jak wspomniano w raporcie z konsultacji, do przeprowadzenia konsultacji dzieci i młodzieży wykorzystano następujące metody i formy pracy:

- **Formularz młodego mieszkańca** - pytania dostosowane zostały do możliwości poznawczych dzieci, dotyczyły jednak tych samych tematów, co kwestionariusz dla dorosłych. Formularz wykorzystany był w punkcie konsultacyjnym, gdzie na pytania w nim zawarte odpowiedziało czworo dzieci. Możliwe było również wypełnienie go online na stronie konsultacji – z formy tej skorzystało dwoje młodych mieszkańców.

- **Ankieta skierowana do uczniów Szkoły Podstawowej nr 109** – składała się z dwóch części. Pierwsza dotyczyła najbliższego otoczenia podwórka i jej celem było zebranie informacji dotyczących ważnych miejsc dla młodych ludzi, form spędzania czasu i ogólnych potrzeb dotyczących rekreacji; druga kierowana była do osób, które znają konsultowane podwórko, spędzają tam czas i mają opinie dotyczące tej właśnie przestrzeni. Zebrano 89 ankiet od uczniów klas 4-6, w tym 35 dotyczyło konsultowanego podwórka (54 obejmowało tylko temat otoczenia).
- **Warsztat projektowania podwórka** - prowadzony był w dwóch klasach (kl. 2 i 3) w SP 109 oraz podczas punktu konsultacyjnego w dn. 1.10.2020. W sumie w warsztacie wzięło udział 45 dzieci. Mogły one opowiedzieć o swoich potrzebach, opiniach i pomysłach dotyczących projektowanego podwórka oraz jego okolicy, jak również wykonać swój własny projekt wybranego fragmentu podwórka. W projektach dzieci prezentowały swoje pomysły i potrzeby dotyczące zagospodarowania podwórka. Zebrano 45 prac, które dołączone są do niniejszego raportu.

W konsultacjach dzieci i młodzieży wzięło łącznie udział 132 młodych mieszkańców.

Opinie dzieci zawarte w formularzu i ankiecie

A) Opinie dotyczące okolicy podwórka

Pierwsza część ankiety dotyczyła okolicy konsultowanego podwórka. Zebrane opinie pozwalają na wyznaczenia najważniejszych miejsc spędzania czasu dla okolicznej młodzieży oraz na poznanie ich potrzeb w kontekście rekreacji. Na pytania te odpowiedziało 89 osób w wieku 10-14 lat.

Ankieta otwierano pytaniem: Gdzie w okolicy młodzi ludzie spędzają czas wolny? Zdecydowanie najwięcej osób wskazało Park Grabiszyński jako miejsce spędzania czasu przez młodych ludzi (20 wskazań). Młodzi mieszkańcy pisali m.in.: „Młodzi ludzie najczęściej spędzają czas wolny w parku, w miejscach, gdzie można pospacerować oraz usiąść, żeby porozmawiać sobie z przyjaciółmi”. Dla niektórych osób najważniejszy jest dom (13). Pisano m. in. „Większość ludzi aktualnie czas

wolny spędza w domu” lub też „Mało osób teraz woli wychodzić na dwór, w większości czas spędzają w domu”. Kolejnymi miejscami są: boisko szkolne przy ul. Inżynierskiej (12 osób), galerie handlowe (7 wskazań), w szczególności Tarasy Grabiszyńskie. Można tam robić zakupy, chodzić do restauracji lub przesiadywać na schodach do galerii (szerokie, to one były inspiracją dla nazwy galerii). Sześć osób wskazało podwórka i place zabaw, a pięć stwierdziło, że młodzi ludzie po prostu spędzają czas na dworze. Młodzi mieszkańcy pisali m.in.: „Czas wolny w okolicy młodzi ludzie spędzają na różnego rodzaju boiskach, placach zabaw czy tam, gdzie można usiąść i pogadać np. w fajnym miejscu na ławce lub na łonie natury, leżąc na trawie”. Innym ważnym miejscem dla młodzieży jest tzw. Zajezdnia, czyli plac przy Centrum Historii Zajezdnia przy ul. Grabiszyńskiej. Miejsce to zostało wskazane sześciokrotnie. Jedna osoba wspomniała, że młodzi ludzie spędzają czas w bibliotekach, a jedna, że na rowerach. Jeden młody mieszkaniec stwierdził po prostu: „Czasami siedzimy z kolegami na murku”.

Drugie pytanie dotyczyło form rekreacji: Co można robić w tych miejscach?. Okazało się, że znaczenie mają przede wszystkim aktywności, które mogą podejmować z rówieśnikami. Jako przykłady wskazywali, że można: „chodzić, spacerować, rozmawiać z przyjaciółmi”, „pobawić się z przyjaciółmi”, „spotkać się z przyjaciółmi” czy „rozmawiać, posiedzieć sobie”. Mogą podejmować te aktywności zarówno w restauracjach, galeriach, jak i parkach czy innych przestrzeniach otwartych. Pisali m.in.: „można sobie sięść i porozmawiać, pograć w coś”, „w ciepłe dni można urządzić piknik, jakieś zawody lub po prostu pochodzić sobie w parku na górkę na przykład”, „w restauracji można zjeść np. dobrą pizzę, można kupić różne rzeczy”, „[można] spędzać czas z koleżankami, kolegami, jeść bawić się, odpoczywać”; „W domu spędzam czas z rodziną lub grając w gry komputerowe samemu lub z innymi ludźmi”. Do indywidualnych form spędzania czasu zaliczyć można: słuchanie muzyki, granie w gry komputerowe, odpoczynek, czytanie. Młodzi mieszkańcy pisali m.in. „w tych miejscach można czytać książki, odpoczywać”. Ważnym elementem życia młodych osób jest sport – tę formę wskazywano jako ważny sposób spędzania czasu: granie w piłkę na boiskach, jazdę na rowerze,

zawody. Ważnym miejscem uprawiania sportu jest „zajezdnia”, gdzie można jeździć na desce, hulajnodze, rolkach, wrotkach i innych tego typu sprzętach.

Trzecie pytanie brzmiało: Czego brakuje młodym ludziom w okolicy?. W odpowiedzi młodzi mieszkańcy najczęściej mówili o zieleni, drzewach, przyrodzie i czystym powietrzu. Pisali m.in.: „Młodym ludziom brakuje zieleni w okolicy (zasianej trawy, posadzonych drzewek itp.) Brakuje nam również ciekawych miejsc do odpoczynku”, „Brakuje miejsc w których można się uspokoić i odpocząć od wszystkiego. Brakuje również miejsc spotkań, w których można coś zjeść np. osiedlowe knajpki”, „Miejsc, gdzie można się spotkać np. jakiś plac, miejsce, gdzie można usiąść i porozmawiać”, „Moim zdaniem brakuje miejsc, gdzie można w spokoju usiąść bez hałasu”. Już z powyższych wypowiedzi wynika, że równie ważnym elementem ich życia są miejsca, gdzie mogliby się spotykać z rówieśnikami. Pisali m.in. „Wydaje mi się, że młodym ludziom brakuje miejsca, gdzie można usiąść i mamy pewność, że nikt nam nie przeszkodzi oraz nie będzie dużo ludzi. Miejsca w których można wyluzować i pomyśleć nad pewnymi sprawami”, „[brakuje] trochę entuzjazmu, żeby wyjść na dwór, ale ten problem można rozwiązać, żeby zrobić ciekawe miejsca na podwórkach”. Miejscem spotkań i rekreacji dla młodszych dzieci powinny być place zabaw, o czym młodzież również kilkakrotnie wspomniała. Pisali oni m.in.: „[brakuje] ciekawych placów zabaw z wysokimi zjeżdżalniąmi i aqua parku”. Inne pomysły młodych mieszkańców dotyczące zagospodarowania przestrzeni wspólnej to: skatepark, basen, restauracje typu fast food, park rozrywki, sklepy z mangą i komiksami, lodziarnie, boisko ze sztuczną murawą. Młodzi mieszkańcy pisali również: „Moim zdaniem powinno być więcej śmietników by było czystiej”, „Brakuje miejsca, gdzie będzie można jeździć na welocypedach”, „Brakuje darmowego wi-fi, terenów zielonych, ciekawych miejsc, ale głównie darmowego wi-fi (ale musi być mocne, a nie takie, że na Internet nie wejdiesz)”.

Czwarte pytanie w ankiecie dotyczyło ogólnych priorytetów w zakresie projektowania podwórek w całej okolicy i brzmiało: Jak powinny wyglądać podwórka koło Twojego domu?. Najczęściej pojawiającą się odpowiedzią było stwierdzenie, że powinny być one ładne i czyste. Kilka osób wspomniało, że ważne jest, aby były spokojne i bezpieczne. Młodzi mieszkańcy wspominali o problemie ze

sprzątaniem psich odchodów, braku zieleni, zdewastowanych elementach czy braku porządku. O swoich wyobrażeniach pisali m.in. „Zadbane, estetyczne. Mniej brudów, śmieci - ekologia! Mniej niszczenia więcej dbania”, „Powinno być więcej zieleni, klomby i sadzonki drzew”, „Plac zabaw zamiast parkingu”, „Powinny być dla wszystkich i zabawy nie powinny być dedykowane jedynie dzieciom w wieku do 5 lat”, „Dużo wolnego miejsca, huśtawki w dość dobrym stanie”, „Przestrzeń, gdzie można wyjść z psem”, „Powinny wyglądać schludnie, bezpiecznie i umeblowane dla różnego rodzaju ludzi (np. dla sportowców czy osób, które tylko siedzą na ławce)”, „Powinny być zadbane, mogłyby być otoczone jakąś furtką by nie niszczyć i nie chodzić po trawie lub innych roślinach. Śmieci powinny być wyrzucone do śmietników, a nie koło nich lub w zupełnie innym miejscu”, „Podwórka koło mojego domu powinny mieć więcej zieleni, miejsc do aktywności fizycznej oraz miejsc do odpoczynku. Czyli boisk, drzewek, trawy, ławek i innych fajnych siedzisk na świeżym powietrzu”, „Podwórka moim zdaniem powinny być duże, bezpieczne tak, aby było jakieś oświetlenie, powinny być ławki, gdzie zawsze by było można usiąść i odpoczywać, też powinno być parę koszy na odpady, aby podwórko było zadbane”.

Ostatnie pytanie dotyczyło poczucia bezpieczeństwa młodzieży w okolicy i brzmiało: Jak młodzi ludzie czują się w tej okolicy? Czy jest tu bezpiecznie, przyjemnie?. Zdecydowana większość młodych osób wskazała, że w okolicy czują się bezpiecznie i swobodnie. Pisali m.in. „z moich doświadczeń jest bezpiecznie oraz jest spokojna atmosfera”, „jest tu bezpiecznie” lub „sądzę, że [młodzi ludzie] czują się dobrze”. Niektórzy zwracali uwagę na to, że osiedle jest bezpieczne, ale trochę brudne. Jedna osoba zwróciła uwagę na brak oświetlenia. Dla innych natomiast problemem w zakresie bezpieczeństwa była obecność osób pijących alkohol w miejscach publicznych. Młodzi ludzie pisali m.in.: „W okolicy kręci się dużo podejrzanych osób wokół placu zabaw pod przedszkolem mają miejsce, w którym bezdomni piją alkohol”, „Nie jest bezpiecznie, ponieważ jest sporo alkoholików”, „Niektórzy nie czują się tam bezpiecznie z powodu ludzi pod wpływem alkoholu”, „Czuję się niebezpiecznie, ponieważ jest dużo alkoholików”. Dla niektórych młodych ludzi jakość życia podniosłaby się, gdyby w okolicy pojawiło się więcej terenów zielonych. Pisali oni m.in. „Ja uważam, że jest przyjemnie. Ale nie podoba mi się, że

na terenach zielonych budują się apartamenty i wieżowce”, „Mogłoby być więcej drzew, bo wtedy człowiek czuje się bezpiecznie i przyjemnie”, „Moim zdaniem jest tu przyjemnie i bezpiecznie, ale byłoby przyjemniej, gdyby było więcej zieleni”.

B) Opinie dotyczące samego podwórka

Druga część ankiety zawierała mapę podwórka i wskazywała konkretne miejsce, które objęte jest konsultacjami. Do odpowiedzi na pytania dotyczące tej przestrzeni zaproszeni byli tylko uczniowie, którzy z niej korzystają. Dlatego też pierwsze pytanie miało na celu poznanie ich relacji z podwórkiem: czy mieszkają tam, mają znajomych, przechodzą tamtędy itd. Pytanie brzmiało: W jaki sposób spędzasz czas w tej okolicy?. Wśród osób, które odpowiedziały na to pytanie znalazło się kilka, które mieszkają w bezpośredniej okolicy. Niektórzy uczniowie wspominali, że chodzą tam odwiedzać przyjaciół. Dla niektórych natomiast jest to miejsce spacerów. Uczniowie pisali m.in.: „Często chodzę tam z kolegami lub przechodzę tam z mamą i siostrą”, „Tam se siedzimy i rozmawiamy”, „Spaceruję z psem lub przyjaciółką”, „Idę na boisko”, „Chodzę i łąpię pokemony”, „Mieszkam tam”, „Chodzę do szkoły, ewentualnie idę do parku – zaraz obok mieszkam”.

Kolejne pytanie dotyczyło czterech podwórek, które wyglądają podobnie do tego konsultowanego i znajdują się w bezpośrednim jego sąsiedztwie, rozciągając się pomiędzy al. Hallera i ulicami: Kreślarską i Księgową. Brzmiało: Co myślisz o podwórkach w okolicy al. Hallera? (do pytania dołączona była mapa). Młodzi mieszkańcy zwracali uwagę, że na chwilę obecną znajdują się tam głównie parkingi, brakuje miejsc do zabawy i rekreacji, a podwórka wymagają remontu. Na jednym znajdują się pozostałości po placu zabaw, z którego obecnie nie korzystają dzieci. Jeden z młodych mieszkańców stwierdził natomiast, w przeciwieństwie do większości odpowiedzi, że podwórka te „mają swoją atmosferę”.

Najważniejsze pytanie dotyczyło konsultowanego podwórka i brzmiało: Co myślisz o podwórku pomiędzy al. Hallera i ulicami: Słonecznikową i Księgową?. W zebranych opiniach przeważało negatywne ujęcie podwórka. Pisano: „tragedia”, „nigdy nie czuję się bezpiecznie idąc tamtędy”, „jest trochę stare i nieprzyjazne dla dzieci”, „prestżowe miejsce dla meneli”, „jest bardzo brzydkie”, „jest mało zieleni i

mało miejsc, gdzie można pograć w piłkę, np. w koszykówkę”, „podwórko jest ruiną”. W odpowiedzi pisano o tym, że w ramach remontu można postawić ławki i miejsce do uprawiania sportu. Proponowali m.in.: „Można by postawić parę ławek i może takie coś jak narysowałem (praktyczne w przypadku większej grupy przyjaciół; *do opinii dołączony był rysunek krzesel i stołu*)”, „[Powinno tam powstać] miejsce dla mieszkańców, gdzie młodzież może wyjść się spotkać, usiąść na ławce, ale też ładna zieleń, której brakuje, nasadzenia drzew. [Brakuje] chodników, którymi można normalnie przejść, oświetlenia, bo wieczorami zwyczajnie boję się tu chodzić” „podwórko mogłoby być lepsze. Jest za mało atrakcji”, „podwórko jest nierozbudowane i trochę słabe”.

Kolejne pytanie dotyczyło pomysłów na zagospodarowanie podwórka. Młodzi mieszkańcy zwracali uwagę na fakt, że jest na nich niewiele roślinności i chcieliby, aby było ono bardziej zielone i ukwiecone. Zwracali również uwagę na fatalną nawierzchnię, która zamienia się w błoto po deszczu i na której jest niebezpiecznie zarówno dla ludzi, jak i dla samochodów. Dzieci chciałyby ponadto, aby w podwórku powstały elementy do zabawy. Proponowały:

- “Lepsze huśtawki, darmowy skatepark”
- “Powinno być więcej zieleni”
- “Boisko ze sztuczną murawą”
- “Więcej przedmiotów do zabawy, strefa sportu byłaby ciekawa”
- “Take takie ławeczki ze stolikiem “piknikowe”, śmietniki”
- “Powinny być przynajmniej trzy ławki z każdej strony ulicy, jakieś 2 huśtawki, piaskownica, ślizgawka, parking, siłownia duża. Na pewno też można wstawić jakieś dekoracje”
- “Jakieś miejscówki dla młodzieży”
- “Huśtawki, karuzelę, koniki i ogrodzenie”
- “Więcej placów zabaw dla młodszych lub boiska z których będzie korzystać znaczna część młodzieży”
- “Gdyby był jakiś kawałek podwórka przeznaczony dla dzieci, a nie tylko na parking dla samochodów, dzieci mogły by tam się bawić, można by postawić np. jakąś niedużą ściankę wspinaczkową”

Propozycje niezwiązane z elementami zabawy, które padły wśród odpowiedzi to: basen i restauracja typu fast food. Jedna z opinii zawierała też informacje dotyczące śmietników i oświetlenia: „Jeden śmietnik jest ok (od Księgowej), ten od słonecznikowej to tragedia, bo go nie ma. Brakuje też zwykłych małych kubłów na śmieci. Śmieci walają się po całym podwórku! Oświetlenia nie ma żadnego.”

Kolejne pytanie dotyczyło parkowania w podwórku i obecności aut w nim. Większość młodych mieszkańców stwierdzała, że auta powinny parkować w podwórku, jednak były pojedyncze osoby, które stwierdzały, że ich zdaniem podwórko powinno zostać całkowicie zamknięte dla ruchu samochodowego. Młodzi mieszkańcy pisali np. „Całe podwórko jest zastawione samochodami, jest ich za dużo! Nie ma nic innego tam niż brud i samochody, przez samochody nie ma miejsca dla ludzi, którzy też chcieliby skorzystać z podwórka”, „parkowanie przeszkadza w przejeżdżaniu samochodem”, „Jest dość niebezpiecznie”, „Żałosne są te parkingi, już wszędzie parkują, brakuje jeszcze, żeby parkowali na dachu”, „Moim zdaniem jest niebezpiecznie z powodu aut i bawiących się tam małych dzieci”. Młodzi mieszkańcy zwracali również uwagę na to, że okoliczne uliczki są często zastawione przez samochody. Nie dla wszystkich jest to jednak problem. Niektóre osoby stwierdzały np. „jest duży ruch i dużo aut parkuje, ale mi to nie przeszkadza”. Nie ma więc zgody co do kwestii parkowania w podwórku. Ważne jest natomiast uporządkowanie ruchu aut i wyznaczenie miejsc parkingowych.

Ostatnie pytanie dotyczyło poczucia bezpieczeństwa na podwórku i brzmiało: „Czy w tej okolicy młodzi ludzie czują się bezpiecznie?”. Większość osób odpowiedziała na to pytanie twierdząco, jednak widać było proporcjonalnie większą liczbę odpowiedzi negatywnych w porównaniu do pytania o poczucie bezpieczeństwa na osiedlu. Pisano: „Kilka się kręci takich podejrzanych typów”, „Nie [jest bezpiecznie], jest ciemno”, „Ja średnio, raz jakiś gościu za mną szedł”, „Ja osobiście nie [czuję się bezpiecznie], ale znam osoby, które czują się dobrze”.

Opinie wyrażone podczas spotkań warsztatowych

Elementem konsultacji z dziećmi i młodzieżą były warsztaty. W ich toku dzieci opowiadały, jakie przestrzenie w okolicy są dla nich ważne, jednak nie była to perspektywa nastolatków, zawarta w ankiecie, ale dzieci w wieku wczesnoszkolnym – w warsztatach brali udział uczniowie klas: 3 i 2. Dla młodszych uczniów najważniejszym miejscem spędzania czasu są place zabaw. Kilkoro dzieci wspominało o chodzeniu do parku, jeździe na rowerze, zabawie w domu, na własnym patio, w ogrodzie babci, świetlicy szkolnej lub parku zabawy Arena Gigantów.

Podczas dyskusji uczniowie zwracali uwagę na to, że nie czują się bezpiecznie w konsultowanym podwórku ze względu na obecność osób spożywających alkohol oraz brak oświetlenia. Mówili: „są tam żule”, „w nocy jest strasznie, ponieważ brakuje świateł”, „nawet moja mama boi się tam chodzić”, „panowie piją alkohol”, „nie ma podwórka, są pijani panowie i narkomani” i „jest ciemno”. Jedno dziecko stwierdziło, że widziało jak jacyś mężczyźni biją psa. Problemem jest również organizacja ruchu samochodowego w podwórku. Parkuje tam wiele aut, a dzieci nie czują się bezpiecznie. Mówiły one: „boję się, że mnie przejadą, jak cofają”, „raz jakiś pan prawie mnie przejechał”, „nie lubię [aut], bo jakieś dziecko może wybiec”. Dzieci odniosły się również do kwestii nawierzchni podwórka. Po deszczu powstaje tam błoto. Nie dla wszystkich jest to problem. Dzieci mówiły: „robimy rzeki z kałuż - fajna zabawa”, „powstaje jeziorko”, „czasem jak chodzę to wpadam w kałuże i buty się brudzą i nie dają się sprząć”. Podczas dyskusji młodzi mieszkańcy proponowali, aby w podwórku zaprowadzić następujące zmiany:

- Powstanie placu zabaw – kilka opinii
- Nic nie musi się zmieniać - kilka opinii
- Powstanie boiska lub przestrzeni do gry – kilka opinii
- Powstanie ścianki wspinaczkowej - jedna opinia
- Powstanie miejsca do wspinaczki, trampoliny, nowych śmietników, nasadzenia drzew i nowego parkingu – jedna opinia
- Na podwórku powinno powstać wielkie kwiatowe słońce, na dachu ogród, a śmieci się powinny zamienić w truskawki – jedna opinia

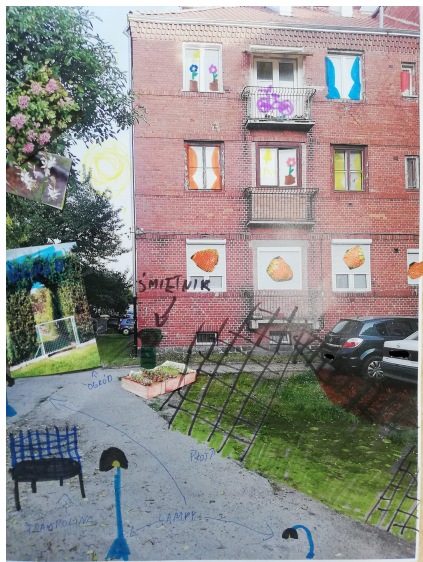
Przy okazji konsultacji młodzi mieszkańcy zgłosili inne problemy, z którymi borykają się w najbliższej okolicy:

- W okolicy ulic Księgowej i Słonecznikowej często mają miejsce wypadki
- W okolicy jest wiele złej jakości parkingów, gdzie podłoże stanowią rozsypane kamyki
- Na podwórku przy ul. Inżynierskiej jest zarośnięta piaskownica i „za dużo psów”
- W okolicy są place zabaw, ale niektóre są zniszczone albo zarosły - można się np. potknąć o ciężarki od huśtawki i dziury
- Ze względu na dużą ilość dziur na podwórkach auta mogą się łatwo zepsuć
- Wśród bloków koło szkoły brakuje prawdziwego podwórka - jest tylko „huśtawka na patyku”
- Niebezpieczne jest przejście dla pieszych prowadzące do placu zabaw przy ul. Grabiszyńskiej
- W podwórku naprzeciw szkoły, przy ul. Inżynierskiej powinien powstać fajny plac zabaw, bo jest tam tylko „marna piaskownica”
- Na osiedlu Corte Verona jeździ zbyt wiele rowerów i jest niebezpiecznie

Rysunkowe projekty podwórka

Poza odpowiedziami na zadane pytania dzieci miały możliwość stworzenia projektu swojego wymarzonego podwórka. Młodzi mieszkańcy chętnie brali udział w tym zadaniu - otrzymano aż 45 projektów. Najważniejszym elementem wszystkich rysunków było ukwiecenie i uporządkowanie podwórek oraz stworzenie tam miejsca zabaw dla dzieci oraz ławek. Kiloro dzieci rysowało ptaki latające w okolicy podwórka lub puszczało wodze fantazji, prezentując miejsce wspinaczki czy wyścigów oraz trampoliny i zjeżdżalnie z balkonów. Dzieci w swoich rysunkach poruszały również kwestię postawienia oświetlenia oraz odpowiednie uporządkowanie osłon śmietnikowych.

Rysunek 1 przedstawia kwiaty, trampolinę, lampy, płot i nowy śmietnik

Rysunek 2 przedstawia kwiaty, drabinki i zjeżdżalnię z balkonu.

Rysunek 3 przedstawia kwiatki, ogród za płotem oraz ochronne kraty w oknach.

Rysunek 4 przedstawia drabinki i piaskownicę.

Rysunek 5 przedstawia pomysł, aby wyburzyć jeden budynek, a zamiast tego wybudować plac zabaw, piaskownicę, huśtawki, ściankę wspinaczkową, miejsce na wyścigi i zjeżdżalnię.

Rysunek 6 przedstawia zjeżdżalnię, huśtawkę i piaskownicę.

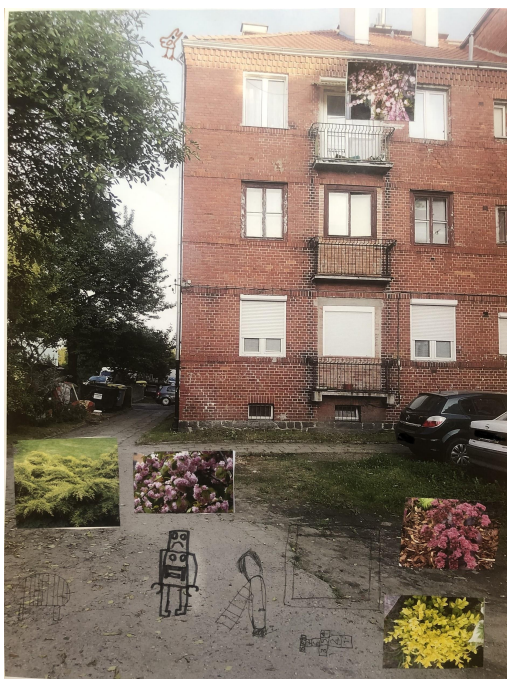
Rysunek 7 przedstawia kwiaty, rabatę dla ziół, truskawki, huśtawki i ptaki.

Rysunek 8 przedstawia kwiaty, ptaki, domek do zabawy i huśtawkę.

Rysunek 9 przedstawia kwiaty, piaskownicę, robota i domek do zabawy.

Rysunek 10 przedstawia dzieci wyprowadzające psa na podwórko.

Rysunek 11 przedstawia zielone rośliny i huśtawkę.

Rysunek 12 przedstawia domek dla dzieci i kwiaty.

Rysunek 13 przedstawia plac zabaw.

Rysunek 14 przedstawia kwiaty, plac zabaw i ptaki.

Rysunek 15 przedstawia kwiaty i ukryty w labiryncie skarb.

Rysunek 16 przedstawia kwiaty, zjeżdżalnię z balkonu, dzieci i huśtawki.

Rysunek 17 przedstawia ogród, plac zabaw z trawnikiem, oświetlenie i nowy śmietnik.

Rysunek 18 przedstawia karuzelę, drzewa, zjeżdżalnię i huśtawkę.

Rysunek 19 przedstawia plac zabaw, toi toi na dachu i maszyny do latania.

Rysunek 20 przedstawia huśtawkę, domek dla dzieci, zjeżdżalnię, trawnik i kwiaty.

Rysunek 21 przedstawia kwiaty, dzieci bawiące się na podwórku, wysoką zjeżdżalnię i ławkę.

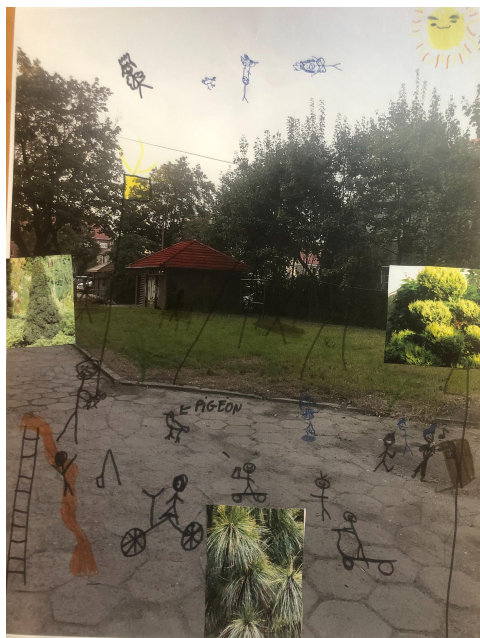
Rysunek 22. Postuluje się zlikwidowanie okien od piwnicy i rynien, powstanie oświetlenia, trawnika; prezentuje słońce oraz wesole dzieci.

Rysunek 23 przedstawia wystawę aut, trampolinę, miejsce zabaw i *slackline*.

Rysunek 24 przedstawia dzieci jeżdżące na hulajnogach i rowerach, zjeżdżalnię, huśtawki, zielen, oświetlenie oraz latające dzieci.

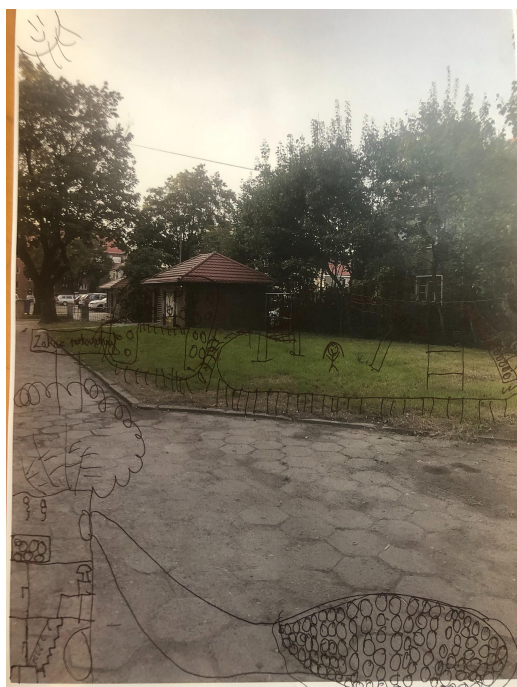

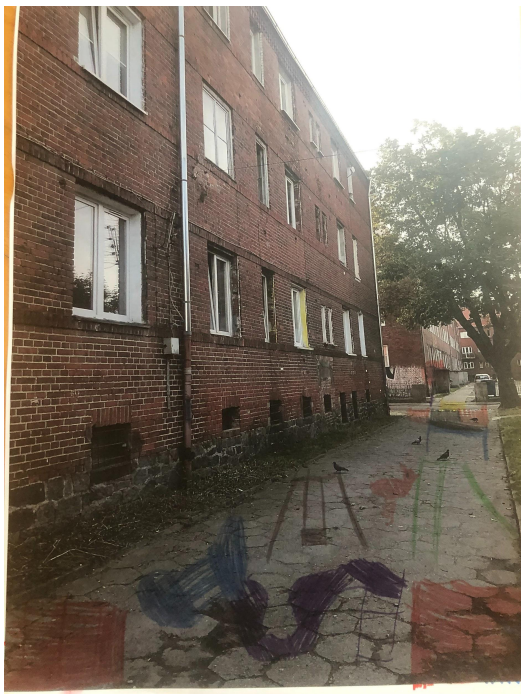
Rysunek 25 przedstawia plac zabaw, słońce z laserem w oczach; postuluje się likwidację rynny.

Rysunek 26 przedstawia ogrodzony plac zabaw oraz znak zakazu parkowania .

Rysunek 27 przedstawia plac zabaw na podwórku

Rysunek 28 przedstawia znak zakaz parkowania, plac zabaw oraz tyrolkę.

Rysunek 29 przedstawia ogrodzony parking, ogrodzony plac zabaw, mostek, zieleń.

Rysunek 30 przedstawia zieleń, oświetlenie, ławki, plac zabaw.

Rysunek 31 przedstawia trampolinę, karetkę, więcej aut oraz krzyż na dachu

Rysunek 32 przedstawia drona, ściankę wspinaczkową, zjeżdżalnię, huśtawkę, ławki i kwiaty.

Rysunek 33 przedstawia gokarty, ściankę wspinaczkową, drabinkę na dach z rynną oraz przebrania stworów z MineCraft'a.

Rysunek 34 przedstawia oświetlenie i plac zabaw.

Rysunek 35 przedstawia bramy, lampę, piaskownicę i kwiaty.

Rysunek 36 przedstawia kwiatki i ławki.

Sześć rysunków przedstawiało ukwiecenie podwórka i elementy zieleni.

Trzy rysunki przedstawiały ukwiecenie oraz latające na podwórku ptaki.

ZAŁĄCZNIK nr 5 – KONCEPCJE ZAGOSPODAROWANIA PODWÓRZA

Przygotowano trzy koncepcje urządzenia podwórka, wszystkie zostały skonsultowane z mieszkańcami. W każdej z nich zakłada się: uporządkowanie zieleni, komunikacji pieszej i samochodowej oraz wydzielenie miejsca na postój aut.

Koncepcja nr 1

Planuje się wyłożenie kostką betonową głównej trasy dojazdowo-spacerowej oraz postawienie elementów małej architektury (ławki, kosze na śmieci i oświetlenie), a także zmianę miejsca gromadzenia odpadów (wiaty śmietnikowe tuż przy wjeździe od strony ul. Słonecznikowej).

Zakłada się zadbanie o istniejący drzewostan oraz dodatkowe nasadzenia drzew i krzewów (także kwitnących), co pozwoli uporządkować część parkingową i rekreacyjną.

W projekcie uwzględniono 23 miejsca postojowe w północnej części, w tym jedno dla osoby z niepełnosprawnościami. Parking zostanie wyłożony eko-kratą, przepuszczającą wodę opadową bezpośrednio do gruntu, a teren pomiędzy budynkami i nasadzeniami pokryje nawierzchnia biologicznie czynna.

Na podwórku nie zaprojektowano elementów rekreacyjnych.

Koncepcja nr 2

Tu także proponuje się wyłożenie kostką betonową głównego ciągu pieszo-samochodowego; umiejscowienie wiaty śmietnikowej pozostaje bez zmian. Ten pomysł także obejmuje postawienie ławek, koszy na śmieci i oświetlenia. Różnica jest natomiast w ilości miejsc parkingowych: zaplanowano ich 16 (w tym jedno dla osoby z niepełnosprawnościami). Mniej miejsc dla aut to więcej drzew –

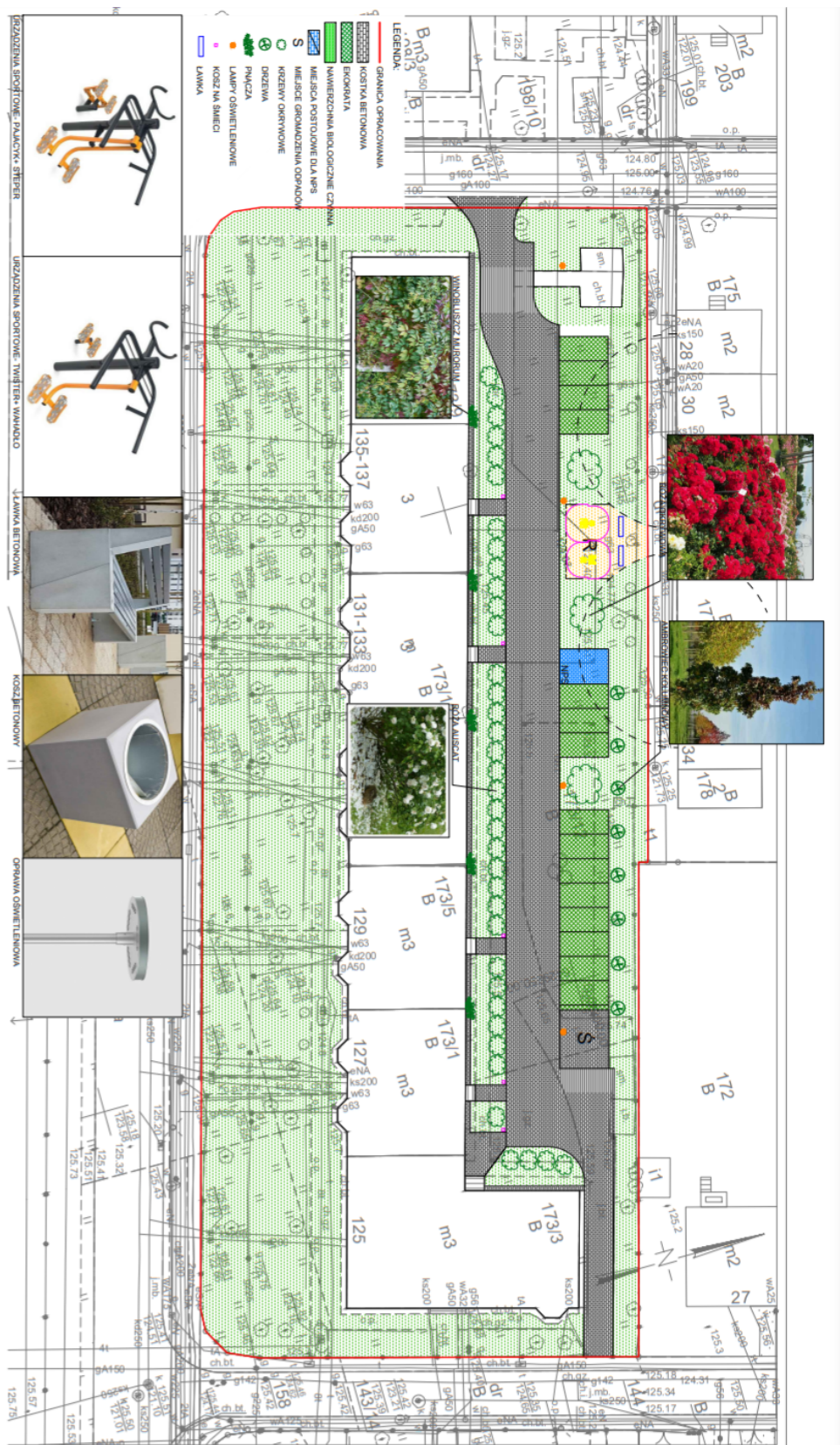

nie dość, że może być ich więcej, to też mogą być większe niż w koncepcji nr 1. Myśli się o tym, by posadzić też róże i winobluszcz.

W północnej części można umiejscowić dwa urządzenia sportowe - miejsce rekreacji na świeżym powietrzu.

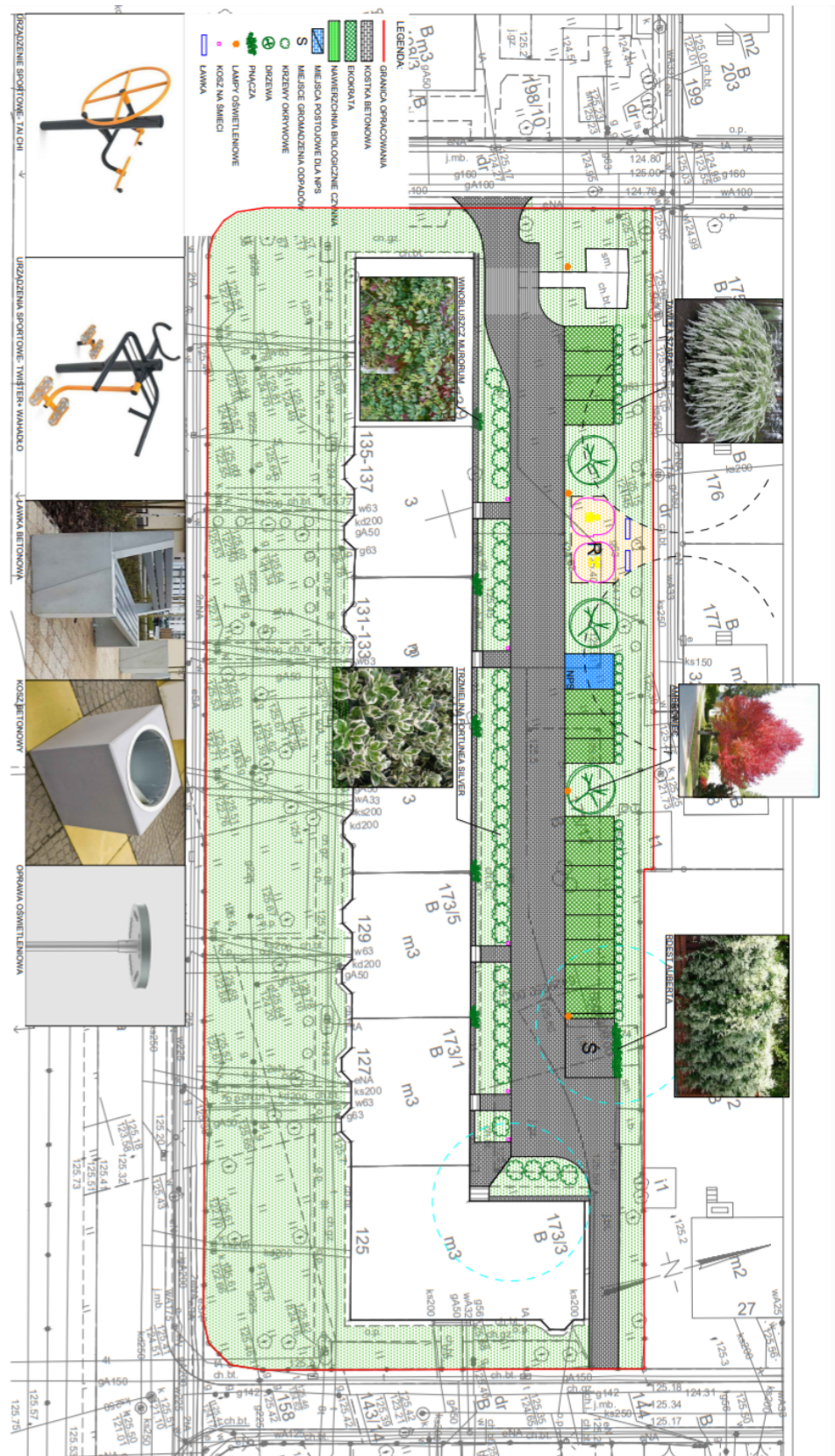
Koncepcja nr 3

Także rozważa się wyłożenie kostką betonową głównego ciągu pieszo-samochodowego; umiejscowienie wiaty śmietnikowej pozostaje bez zmian. Zakłada się nowe nasadzenia drzew (trzy z nich miałyby być większe niż w koncepcji nr 1) oraz krzewów zielonych i winobluszczu. W projekcie planuje się wygospodarowanie miejsca na 16 miejsc parkingowych, w tym 1 dla osoby z niepełnosprawnościami, oraz umiejscowienie ławek, koszy na śmieci i oświetlenia. W północnej części mogą stanąć dwa urządzenia sportowe (inne niż w koncepcji nr 2), które stworzą przestrzeń rekreacyjną na świeżym powietrzu.

Ryc. 2 Koncepcja zagospodarowania podwórka przy Hallera nr 2.

Źródło: Pracownia Autorska Ewy Mączyńskiej-Szymczak.

Źródło: Pracownia Autorska Ewy Mączyńskiej-Szymczak.